

Sygn. akt VII U 634/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Dadej -Więsyk Protokolant st. sekr. sąd. Beata Pełczyńska

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2016 roku w Lublinie

sprawy z odwołania L. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wyrównanie emerytury i odsetki

na skutek odwołania L. D.

od decyzji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 17 marca 2016 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 634/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 marca 2016 roku, znak:(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 grudnia 2015 roku, odmówił na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) L. D. prawa do wypłaty wyrównania wraz z odsetkami różnicy pomiędzy świadczeniem ustalonym decyzją z dnia 31 grudnia 2002 roku, a świadczeniem ustalonym od dnia 1 sierpnia 2014 roku. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, że Zakład wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 marca 2015 roku, uwzględniający w podstawie wymiaru emerytury za rok 1991 kwotę 35.172,000 złotych, przeliczył decyzją z dnia 7 maja 2015 roku świadczenie, uwzględniając w podstawie wymiaru świadczenia tą kwotę zamiast kwoty 25.172,000 złotych, poczynając od dnia 1 sierpnia 2014 roku, tj. od dnia daty wskazanej w sentencji wyroku. (decyzja – k. 92 akt Zakładu)

W odwołaniu L. D. nie zgodziła się ze wskazanym rozstrzygnięciem, wnosząc o uchylenie decyzji z dnia 17 marca 2016 roku i nakazanie organowi rentowemu ponowne ustalenie świadczenia przedemerytalnego, uprzednio decyzją z dnia 31 grudnia 2002 roku oraz świadczenia emerytalnego, uprzednio decyzją z dnia 7 maja 2015 roku, z uwzględnieniem wynagrodzenia za 1991 roku w wysokości 35.172,000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami. W uzasadnieniu skarżąca powołała się na treść prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 marca 2015 roku, który zmienił decyzję organu rentowego z dnia 17 października 2014 roku, nakazując Zakładowi ponowne ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia za rok 1991 w kwocie 35.172,000 złotych. W ocenie skarżącej nastąpił błąd skutkujący pomniejszeniem wysokości świadczenia o kwotę 10.000 000 złotych, który miał miejsce już w decyzjach z dnia 31 grudnia 2002 roku oraz z dnia 7 września 2006 roku, podnosząc, że wcześniej uważała

organ rentowy za instytucję zaufania publicznego, z tego względu nie kwestionując wyliczeń wysokości świadczenia. (odwołanie – k. 2 – 3 akt sądowych)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty które legły u podstaw zaskarżonej decyzji, nadto wskazując, iż przeliczenie wysokości świadczenia zgodnie z treścią wyroku z dnia 27 marca 2015 roku, nastąpiło od dnia 1 sierpnia 2014 roku, tj. miesiąca odpowiadającego dacie złożenia wniosku rozpoznanego decyzją z dnia 17 października 2014 roku, następnie zmienionej wskazanym wyrokiem. Nadto Zakład wskazał, że Sąd w wyroku nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie świadczenia w prawidłowej wysokości w wymaganym do tego terminie. (odpowiedź na odwołanie – k. 5 - 5v. a.s.)

Na posiedzeniu w dniu 19 września 2016 roku ubezpieczona wyjaśniła, że żąda wypłaty przeliczonego świadczenia emerytalnego od dnia 31 grudnia 2002 roku wraz z ustawowymi odsetkami od tej daty przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia za rok 1991 ustalonej w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 marca 2015 roku, podnosząc, że decyzje z dnia 31 grudnia 2002 roku oraz z dnia 7 września 2006 roku, ustalające wysokość świadczeń emerytalnych, zawierały błąd skutkujący заниzeniem wysokości świadczeń, poprzez przyjęcie kwoty wynagrodzenia za 1991 rok w wysokości 25.172,000 złotych. (protokół – k. 13v. a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 31 grudnia 2002 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił L. D. prawo do świadczenia przedemerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 2000 roku. Za rok 1991 organ rentowy przyjął wynagrodzenie skarżącej w związku z zatrudnieniem w Centrali Budowlano – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L., w wysokości 25.172,000 złotych, na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, której kserokopię wykonano w Miejskim Urzędzie Pracy w L., i załączono do akt organu rentowego. Wskazana kwota została również uwzględniona przy ustalaniu podstawy wymiaru wcześniejszej emerytury skarżącej, do której prawo Zakład ustalił decyzją z dnia 7 września 2006 roku. W celu wydania decyzji organ rentowy pismem z dnia 1 sierpnia 2006 roku wezwał skarżącą do przesłania legitymacji ubezpieczeniowej, co skarżąca wykonała po dacie wydania przedmiotowej decyzji w dniu 2 października 2006 roku. Po wykonaniu kserokopii legitymacji przez pracownika organu rentowego w dniu 6 października 2006 roku odesłano skarżącej dokument. Od wskazanych decyzji ubezpieczona nie odwołała się. (okoliczności bezsporne)

W dniu 29 sierpnia 2014 roku ubezpieczona złożyła do organu rentowego wnioski o ponowne ustalenie kapitału początkowego, poprzez uwzględnienie w jego wysokości kwotę 35.172,000 złotych, osiągniętą przez skarżącą w 1991 roku z tytułu zatrudnienia w Centrali Budowlano – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.. Jako dowód na uzyskanie wynagrodzenia we wnioskowanej wysokości ubezpieczona wskazała na wpis zawarty w legitymacji ubezpieczeniowej, której kopie sporządził pracownik organu rentowego. W odpowiedzi na wniosek Zakład wezwał skarżącą do złożenia dodatkowej dokumentacji, na co ubezpieczona przedłożyła umowę o pracę i angaże. Dokonując oceny przedłożonych dokumentów organ rentowy stwierdził, że po obliczeniu wynagrodzenia na ich podstawie wysokość wynagrodzenia wyniosła 20.520,000 złotych. Nadto w ocenie Zakładu adnotacja o kwocie wynagrodzenia za rok 1991 dokonana została innym charakterem pisma, niż pozostałe elementy wpisu, tj. niż czasokres za który kwota przysługiwała. W tym stanie rzeczy wydana została decyzja w której Zakład odmówił ubezpieczonej ponownego ustalenia wysokości emerytury przy uwzględnieniu wynagrodzenia za rok 1991 w wysokości 35.172,000 złotych. Od wskazanej decyzji ubezpieczona odwołała się. (okoliczności bezsporne)

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 27 marca 2015 roku w pkt II sentencji rozstrzygnięcia, zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 17 października 2014 roku w ten sposób, że nakazał ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonej z uwzględnieniem wynagrodzenia za rok 1991 w kwocie 35.172,000 złotych. Równocześnie zmieniając decyzję organu rentowego w ten sposób nie stwierdził odpowiedzialności Zakładu za opóźnienie w przeliczeniu świadczenia. Wskazane rozstrzygnięcie Sąd wydał na podstawie ustaleń wynikających z przeprowadzonego postępowania dowodowego w ramach którego Sąd dopuścił dowody z dokumentów

znajdujących się w aktach Zakładu oraz dowodów osobowych w postaci zeznań ubezpieczonej i świadka M. K.. Oceny kwestionowanego przez Zakład wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej Sąd dokonał opierając się na zeznaniach świadka M. K., którym dał wiarę, w szczególność w zakresie w jakim twierdziła, że kwota wynagrodzenia ubezpieczonej za 1991 rok określona została na kwotę 35.172,000 złotych. Dokonana ocena uzasadniała zdaniem Sądu przyjęcie wniosku o tym, że organ rentowy błędnie przyjął kwotę 25.172,000 złotych zamiast osiągniętego przez skarżącą wynagrodzenia w kwocie 35.172,000 złotych. Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego uprawomocniło się. (wyrok – k. 29; uzasadnienie wyroku – k. 31 – 34v. akt sprawy o sygn. VII U 2478/14)

Wykonując wyrok Sądu, organ rentowy decyzją z dnia 7 maja 2015 roku dokonał przeliczenia świadczenia ubezpieczonej, uwzględniając w podstawie wymiaru kwotę wynagrodzenia za 1991 rok w wysokości 35.172,000 złotych poczynając od dnia 1 sierpnia 2014 roku, tj. pierwszego dnia miesiąca w którym ubezpieczona złożyła wniosek, zawierający żądanie przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu tej kwoty wynagrodzenia. Od wskazanej decyzji odwołała się ubezpieczona wnosząc o nakazanie organowi rentowemu ponowne przeliczenie emerytury od zaistniałego błędu oraz wypłacenie różnicy pomiędzy świadczeniem z decyzji z dnia 31 grudnia 2002 roku a emeryturą ustalona od dnia 1 sierpnia 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami. Rozpoznający odwołanie Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1182/15, w pkt I oddalił odwołanie, a w pkt II wniosek o wyrównanie różnicy pomiędzy świadczeniami z decyzji z dnia 31 grudnia 2002 roku a świadczeniem ustalonym od dnia 1 sierpnia 2014 roku wraz z odsetkami przekazał do rozpoznania organowi rentowemu. Rozpoznając przekazane w pkt II rozstrzygnięcia żądanie, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję. Co do rozstrzygnięcia w pkt I wyrok uprawomocnił się. (okoliczności bezsporne)

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołanie L. D. nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Okolicznością sporną w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji, treść odwołania oraz wyjaśnień ubezpieczonej jest ocena dopuszczalności wypłaty przeliczanego świadczenia emerytalnego skarżącej, poczynając od dnia 31 grudnia 2002 roku wraz z ustawowymi odsetkami od tej daty przy, uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia za rok 1991, ustalonej w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 marca 2015 roku.

Oceny zasadności żądania odwołania należy dokonać mając na uwadze art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121) – zwanej w dalszej części ustawą systemową, zgodnie z którym jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W tym miejscu należy wskazać, że nie można zgodzić się z argumentem Zakładu podniesionym w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie, iż żądanie odwołania od decyzji z dnia 17 marca 2016 roku nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na to, że Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 27 marca 2014 roku, nakazującym ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonej z uwzględnieniem wynagrodzenia za rok 1991 w kwocie 35.172,000 złotych, nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia ani o odsetkach. Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 748) – zwanej w dalszej części ustawą emerytalną, w razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego organ ten, wydając orzeczenie, stwierdza

odpowiedzialność organu rentowego. Treść powołanego przepisu w sposób jednoznaczny wskazuje, że na sąd przyznający prawo do świadczenia nałożony został obowiązek rozstrzygnięcia z urzędu o tej odpowiedzialności organu, tj. rozstrzygnięcia zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak. Zgodnie z poglądami orzecznictwa niezamieszczenie tej treści rozstrzygnięcia w sentencji wyroku nie jest zaś równoznaczne z orzeczeniem negatywnym i nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia, a niezamieszczenie w sentencji wyroku orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza, iż sąd w istocie nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął tej kwestii. Z tych względów przyjmuje się, że w kolejnym procesie sądowym, w którym ubezpieczony domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne, jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 roku, sygn. II UK 330/09; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 roku, sygn. I UZP 2/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 października 2014 roku, sygn. III AUa 40/14)

Z tych względów konieczne było poczynienie ustaleń niezbędnych dla dokonania oceny tej odpowiedzialności organu rentowego, mając na uwadze art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którą organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

W tym miejscu należy wskazać na ograniczenia postępowania dowodowego prowadzonego przez organ rentowy w sprawie której przedmiotem jest żądanie ustalenia wysokości świadczenia przy uwzględnieniu wynagrodzenia osiąganego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w ramach którego Zakład jest związany katalogiem środków dowodowych, określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). W tej kategorii spraw środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym, stosownie do § 21 rozporządzenia jest dowód z dokumentu w postaci zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Wskazane ograniczenia nie znajdują zastosowania w postępowaniu sądowym w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych. Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Co oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 roku, III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Biorąc pod uwagę powyższe jak i zakres postępowania dowodowego przeprowadzonego przed Sądem Okręgowym w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 27 marca 2015 roku, w którym to postępowaniu dopuszczono dowód osobowy w postaci zeznań świadka M. K. oraz wpływu tego dowodu na ocenę Sądu odnośnie kwestionowanego przez Zakład wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącej, dotyczącego wysokości wynagrodzenia z rok 1991, któremu Sąd ten dał wiarę, w szczególności w zakresie w jakim świadek twierdziła, że kwota wynagrodzenia ubezpieczonej za 1991 rok określona została na kwotę 35.172,000 złotych, nie ma tam żadnej poprawki, zapis jest dokonany długopisem, nie ma żadnej zmiany w kwocie oraz że pierwsza cyfra wynagrodzenia nie była przerabiana na cyfrę 3, należy uznać, że Sąd ten przyjął zasadność żądania odwołania i zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 17 października 2014 roku w zasadzie dopiero po przeprowadzeniu i dokonaniu oceny dowodu z zeznań wskazanego świadka. Natomiast dowody z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, w tym kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej, nie dawały podstawy do zmiany decyzji z dnia 17 października 2014 roku. Mając na uwadze znaczenie zeznań świadka M. K. dla rozstrzygnięcia z dnia 27 marca 2015 roku nie miała znaczenia okoliczność, że znajdująca się w aktach organu rentowego kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej została sporządzona przez pracownika

organu rentowego co oczywiste z oryginału tego dokumentu, złożonego przez skarżącą do Zakładu 2 października 2006 roku, skoro sama treść legitymacji oceniana przez ten Sąd również w oparciu o oryginał tego dokumentu, nie uzasadniała bez uwzględnienia zeznań świadka M. K. i ich oceny jako wiarygodnych, przyjęcia wysokości wynagrodzenia w kwocie 35.172,000 złotych, tj. innej niż przyjął organ rentowy wyłącznie w oparciu o treść wpisu. W tym miejscu należy podkreślić, iż znajdujące się w aktach rentowych kserokopie legitymacji ubezpieczeniowej nie pozwalały jednoznacznie ustalić wysokości wynagrodzenia za 1991 rok, wobec niedokładności odbicia pierwszej cyfry, a wątpliwości tej również nie pozwalał ustalić zapis w oryginale legitymacji na str. 47, którego pierwsza część różni się kolorem tła pod pierwszą cyfrą, chropowatością faktury papieru, a zapis tej cyfry nie jest wyraźny. Mając to na uwadze Sąd Okręgowy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie wysokości świadczenia przy uwzględnieniu kwoty wynagrodzenia w wysokości 35.172,000 złotych w przepisany terminie. Z poczynionych ustaleń wynika bowiem, że dowody złożone w postępowaniu przed Zakładem nie były wystarczające do poczynienia przez organ rentowy ustaleń uprawniających do ustalenia wysokości świadczenia skarżącej przy uwzględnieniu jej wynagrodzenia za 1991 rok w kwocie 35.172,000 złotych. W tym miejscu na marginesie należy podnieść, iż skarżącej znany był fakt uwzględnienia w decyzjach z 31 grudnia 2002 r. i 7 września 2006 r. do wysokości podstawy wymiaru za rok 1991 kwoty 25 172,00 zł i decyzje te nie były przez nią zaskarżone w tym zakresie. Wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem 1991 r. ubezpieczona złożyła w sierpniu 2014 roku. Również przyjęty przez organ rentowy dzień od którego dokonał przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia za rok 1991 ustalonej przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 27 marca 2015 roku, tj. od dnia 1 sierpnia 2014 roku należało uznać za prawidłowy. Rozstrzygnięcie w tym zakresie odpowiada bowiem zasadzie wyrażonej w art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którą postępowanie w sprawach świadczeń organ rentowy wszczyna na wniosek zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej oraz w art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Z poczynionych ustaleń wynika, że wniosek o przeliczenie świadczenia przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia w kwocie 35.172,000 złotych, złożyła 29 sierpnia 2014 roku.

Z tych względów żądanie odwołania nie może być uznane za zasadne, a zaskarżoną decyzję odmawiającą wypłaty wyrównania wraz z odsetkami różnicy pomiędzy świadczeniem ustalonym decyzją z dnia 31 grudnia 2002 roku, a świadczeniem ustalonym od dnia 1 sierpnia 2014 roku należało uznać za odpowiadającą prawu.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.